

Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут агротехнологій,
селекції та екології
Кафедра рослинництва

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

**«Урожайність та якість продукції
рослинництва за сучасних технологій
вирощування»**

присвячена 90 – річчю з дня народження
професора Г. П. Жемели

**30 вересня 2023 року
м. Полтава**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

**Урожайність та якість продукції рослинництва
за сучасних технологій вирощування,
присвячена 90-річчю з дня народження
професора Г. П. Жемели**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2023 року

Полтава
2023

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Ляшенко В. В. – доцент кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 верес. 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. 258 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ; інформаційних технологій, VR технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	11
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Кобыренко У. О.</i> Modern technologies for growing high-quality plant products and obtaining high yield	12
<i>Аксінін О. І., Лемішко С. М.</i> Особливості технології вирощування перцю овочевого в умовах Північного Степу України за краплинного зрошення	14
<i>Баган А. В., Макаревич В. В.</i> Вплив сорту та інокулянту на посівні якості насіння нуту звичайного	16
<i>Баган А. В., Неводничий С. В.</i> Вплив стимуляторів росту на продуктивність нуту звичайного	18
<i>Бараболя О. В., Бойко В. П.</i> Продуктивність ячменю ярого залежно від форм мінерального живлення	20
<i>Бараболя О. В., Назаренко Т. К.</i> Переваги вирощування ярої твердої пшениці за зміни клімату	22
<i>Барат Ю. М., Барат М. Ю.</i> Біостимулятори в технологіях вирощування гороху посівного	24
<i>Біленко О. П., Прохватило М. М.</i> Особливості технології вирощування льону олійного	27
<i>Біленко О. П., Філіпась Л. П., Гордеєва О. Ф.</i> Спельта – культура для органічного землеробства	29
<i>Булгач С. В.</i> Вихід твердого біопалива й енергії з міскантусу	31
<i>Бунас А. А., Ткач Є. Д., Дворецький В. В.</i> Аеропоніка: перспективи та виклики для сучасного рослинництва	34
<i>Гангур В. В.</i> Біологічні засоби захисту рослин в Україні під час воєнного стану	36
<i>Гангур В. В., Гангур М. В., Миколенко Х. В.</i> Урожайність вівса (<i>Avena sativa</i> L.) залежно від рівня мінерального живлення посівів в умовах Лівобережного Лісостепу України	39
<i>Гангур В. В., Гангур М. В., Миколенко Х. В.</i> Вологозабезпеченість посівів ячменю ярого залежно від рівня мінерального живлення	42

Гангур В. В., Філоненко С. В., Філоненко В. С.

Наростання площі листкової поверхні буряків цукрових залежно способів основного обробітку ґрунту 45

Жигайло Т. С., Жигайло О. Л.

Моделювання впливу кліматичних змін на урожайність пшениці озимої на богарі й в умовах зрошення у Південному Степу України 49

Книш В. І., Шабля О. С.

Ефективність щеплення при вирощуванні кавуна..... 52

Kobylynskyi I. V., Kobylynska O. M.

The influence of the time of recovery of spring vegetation on the productivity of winter wheat 55

Копелець Б. В., Кулик М. І.

Чинники, що впливають на врожайність якісного зерна пшениці озимої..... 59

Ласло О. О.

Прогноз потенційної забур'яненості поля залежно від способів різноглибинного обробітку ґрунту 60

Логвиненко В. В.

Вплив пошкодження сої шкідниками на її урожайність 62

Ляшенко В. В., Мурашко М. В.

Вплив системи обробітку ґрунту на ріст рослин та вміст олії в посівах льону 65

Ляшенко В. В., Туманцов В. В.

Вплив азотних добрив на формування продуктивності пшениці озимої 68

Марініч Л. Г., Грабітченко М. І.

Вплив системи удобрення на формування продуктивності стоколосу безостого 71

Марініч Л. Г., Лінський С. В., Барановський В. А.

Вплив системи удобрення на урожай кукурудзи 73

Марініч Л. Г., Рибалко О. О., Іващенко Д. А.

Особливості посіву соняшника..... 75

Невмержущька О. М., Плотницька Н. М., Гурманчук О. В., Винокуров О. О.

Ефективність ґрунтових гербіцидів у захисті від бур'янів посівів сої 77

Овсяник О. О., Тараненко С. В.

Збільшення сегменту вирощування конопель технічних в Україні..... 79

Олепир Р. В.

Продуктивність пшениці озимої залежно від технологічних заходів вирощування 82

Писаренко В. М., Королев'ят Я. І.

Особливості насінництва гарбузових культур 84

Писаренко В. М., Крупська Н. Ю.

Особливості формування чоловічих і жіночих квіток у кабачків в залежності від факторів навколишнього середовища	87
<i>Піщаленко М. А., Кіресв Ю. О.</i>	
Особливості сучасних напрямків селекції кабачка	90
<i>Піщаленко М. А., Коваленко О. В.</i>	
Аналіз впливу рівня інтенсивності хімізації на якість продукції цибулі ріпчастої	92
<i>Піщаленко М. А., Красюк В. В.</i>	
Особливості системи захисту баклажанів від комплексу фітофагів в умовах захищеного ґрунту	94
<i>Піщаленко М. А., Цюра О. С.</i>	
Вплив елементів технології вирощування на якісні показники салату посівного	96
<i>Поліщук Д. О., Пашова В. Т.</i>	
Ефективність захисту ячменю озимого від шкочинного впливу фітопатогенів і шкідників на початкових етапах росту в умовах Степу України	98
<i>Потапов А. В., Грабовський М. Б., Лозінський М. В., Качан Л. М., Городецький О. С.</i>	
Формування сухої маси рослинами буряків цукрових залежно від застосування мікродобрив та фунгіцидів	100
<i>Прилуцький С. П., Коркоц А. Б.</i>	
Радіаційний гормезис – ефект підвищення врожайності основних сільськогосподарських культур рослин	103
<i>Рудник І. М., Юрченко С. О.</i>	
Стимулятори росту рослин на посівах кукурудзи на зерно	105
<i>Стародуб В. І., Ткач Є. Д., Бунас А. А.</i>	
Фітотоксичний вплив гербіцидів в агроценозі буряку цукрового	107
<i>Степаненка Б. В., Юрченко С. О.</i>	
Ефективність застосування цинку за вирощування кукурудзина зерно	109
<i>Тараненко С. В., Тетерюк Р. С.</i>	
Перспективний напрямок вирощування міскантуса гігантського, як засобу відновлення біологічної складової ґрунту, для ефективного використання деградованих земель	111
<i>Томницький А. В., Грановська Л. М., Резніченко Н. Д.</i>	
Формування продуктивності короткоротаційної зрошуваної сівозміни за різних систем обробітку ґрунту	113
<i>Тригуб О. В., Ляшенко В. В.</i>	
Використання гречки як фактору підвищення економічної ефективності рослинництва	116

Філоненко С. В., Бовтута М. В.	
Еколого-біологічна характеристика сучасних гібридів кукурудзи.....	119
Філоненко С. В., Бриленко В. В.	
Ефективне застосування рістстимулюючих препаратів у буряконасінництві	121
Філоненко С. В., Васільєв О. О.	
Вибір оптимального строку садіння висадків буряків цукрових – запорука одержання якісного насіння	124
Філоненко С. В., Костенко І. М.	
Вплив рістстимулюючих препаратів на елементи насінневої продуктивності буряків цукрових	127
Філоненко С. В., Лисак В. М.	
Ефективність мікродобрив на посівах буряків цукрових	130
Філоненко С. В., Попов О. О.	
Інноваційні розробки – на посіви кукурудзи.....	133
Філоненко С. В., Тенах В. М.	
Оптимізація гербіцидного захисту маточних буряків цукрових.....	136
Філоненко С. В., Шевченко В. В.	
Вплив мікродобрив на продуктивність соняшнику.....	139
Циліорик О. І., Тищенко В. О.	
Ефективність густоти стояння рослин та рівня мінерального живлення гібридів кукурудзи різних груп стиглості.....	142
Чайка Т. О.	
Вплив інокуляції насіння на польову схожість і виживання рослин сої за органічного виробництва	144
Шакалій С. М., Воронько В. В.	
Вплив біостимулятора на показники врожайності	148
Шакалій С. М., Козаченко В. В.	
Вплив біопрепаратів на посівні якості насіння соняшника	150
Шакалій С. М., Кулик Є. І.	
Особливості формування сходів.....	153
Шакалій С. М., Сашко І. В.	
Вплив біопрепаратів та способів їх використання на врожай соняшника.....	156
Шакалій С. М., Яковенко О. О.	
Формування структури врожаю гібридів кукурудзи за використання біостимулятора Ерайз	158
Шокало Н. С., Зайцев М. П.	
Ефективність внесення КАС-32 у формуванні урожайності зерна кукурудзи...	160

2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИНИЦТВА

<i>Білявська Л. Г., Білявський Ю. В., Глаголев К. Р., Ромадан Д. Ю.</i> Підбір високоврожайних сортів ячменю ярого за оптимальної норми висіву насіння	162
<i>Білявська Л. Г., Білявський Ю. В.</i> Селекція на адаптивність сучасних сортів сої до посухи	165
<i>Василишина О. В.</i> Особливості забарвлення плодів вишні залежно від сорту	167
<i>Нечипоренко Н. І., Поспелова Г. Д., Коваленко Н. П.</i> Характер шкідливості сисних комах на зернових колосових культурах	169
<i>Омеліч М. В., Маренич М. М.</i> Преференції пивоварної галузі щодо іноземних сортів ячменю ярого	169
<i>Піддубна Д. С.</i> Цінова політика сільськогосподарської сировини як основа забезпечення урожайності та якості продукції під час традиційного, органічного (екологічно чистого) господарювання	174
<i>Четверик О. О.</i> Перспективи розвитку овочівництва в Україні.....	176

3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В АПВ

<i>Бердос М. П., Гуцан О. М., Перерва П. Г.</i> Роль стимулювання інновацій у розвитку агропромислового комплексу.....	178
<i>Глізнуца М. Ю., Крамської Д. Ю., Кучіна С. Е., Перерва П. Г.</i> Дослідження видів ефективності міжнародних управлінських бізнес-проектів в АПК.....	180
<i>Грановська Л. М., Іванов В. І.</i> Повоєнне відновлення сільського господарства в умовах недостатнього природного зволоження.....	183
<i>Кобелева Т. О., Савченко О. І., Перерва П. Г.</i> Сутність ефективності управлінських рішень та стратегічних змін в сільськогосподарському виробництві.....	186
<i>Косенко С. А., Космін О. Ю., Перерва П. Г.</i> Формування принципів планування на підприємствах агропромислового комплексу	189

Побережний Р. О., Проскурня О. М., Перерва П. Г.

Економічна оцінка управління моделюванням інноваційного розвитку сільського господарства..... 192

Савченко О. І., Кобелева Т. О., Перерва П. Г.

Визначення критеріїв ефективності інноваційного розвитку агропромислового комплексу 195

Сусліков С. В., Черепанова В. О., Матросова В. О., Перерва П. Г.

Інноваційний розвиток міжнародних фінансових інструментів сільськогосподарських підприємств з урахуванням ринку деривативів..... 198

Черепанова В. О., Дюжєв О. В., Перерва П. Г.

Дослідження функцій планування діяльності сільськогосподарських підприємств в глобальній економіці 202

Яковець Н. І.

Потенціал фермерських господарств в контексті економічної доцільності впровадження ресурсощадних агротехнологій..... 205

4. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, VR ТЕХНОЛОГІЇ В АГРОВИРОБНИЦТВІ

Shuvar I. A., Korpita H. M., Dudar I. F., Palii D. M.

Information technology and virtual reality (VR) for weeds control 207

Бараболя О. В., Мурай М. В.

Народногосподарське значення моркви 209

Бараболя О. В., Яновський Р. О.

Народногосподарське значення пшениці озимої в сьогоденні 212

Братух О. В., Чернишенко О. І., Перерва П. Г.

Перспективи формування інформаційних технологій в агропромисловому комплексі 215

Вознюк Є. О., Думчиков В. М., Перерва П. Г.

Інноваційний менеджмент на агропідприємствах в умовах цифровізації економіки та штучного інтелекту 218

Глуценко О. О., Копиця А. О., Перерва П. Г.

Економічне обґрунтування напрямків цифровізації підприємств агропромислового комплексу 221

Іваненко В. С., Курепін В. М.

Подолання кризових явищ у аграрній сфері за допомогою технології доповненої реальності..... 224

Кузьмінський К. М., Остапенко Д. С., Синіговець О. М., Перерва П. Г.

Інформаційне забезпечення сільського господарства 226

Курепін В. М.

Цифрове сьогодення аграрного бізнесу України 229

Палазюк Б. О., Юрченко С. О.

Використання електронних програм дистанційного моніторингу сільськогосподарських угідь у дослідній справі 232

Соловей В. Б., Троценко О. О.

Інтеграція автоматизованих систем вимірювання температури ґрунту в цифрові платформи агровиробництва..... 235

5. ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИНИЦТВА

Бараболя О. В., Прудкий Т. А.

Правильне зберігання картоплі – запорука збереження урожаю 237

Куликівський В. Л.

Вплив активного вентилявання зерна на якість післязбиральної обробки та зберігання матеріалу 240

Лужанська Г. В., Губар Л. Б., Новіков К. Ю., Титик О. В.

Астосування теплового насосу «ґрунт-повітря» для вирощування продукції рослинництва 243

Лужанська Г. В., Корюкова К. М., Харламова А. О.

Ефективність системи мікроклімату овочесховищ 244

Любич В. В.

Органолептичні показники якості хліба з добавлянням пасти гарбузової 247

Мирна О. В.

Рослинні нутрієнти як спосіб поліпшення споживчих властивостей хліба..... 249

Піщаленко М. А., Пудак О. А.

Вплив умов складського приміщення на ступінь пошкодження насіння соняшнику південною комірною вогнівкою (*Plodia interpunctella* Hbn.) 252

Піщаленко М. А., Рубан Є. Р.

Роль та значення мінерального живлення в онтогенезі рослин 255

ПЕРЕДМОВА

Короткий нарис наукової та педагогічної діяльності академіка АНВІН України, доктора сільськогосподарських наук, професора Григорія Пимоновича Жемели

У славній плеяді широко відомих діячів сільськогосподарської науки чільне місце займав провідний вчений в галузі рослинництва, селекції, зберігання та переробки продукції рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, академік Академії наук Вищої освіти України Григорій Пимонович Жемела. Він добре відомий в широких колах науково-агрономічних і сільськогосподарських працівників нашої держави. Знають його ім'я і наукові праці учені ближнього зарубіжжя. Свій багаторічний досвід, воістину подвижницький труд в науці він присвятив польовим культурам: головним об'єктом його плідних досліджень є важлива продовольча культура – пшениця озима, а також кукурудза, ячмінь, овес.

Багато сил і часу витрачено Г. П. Жемела для формування високопрофесійного колективу вчених, що Він очолював, який успішно давав відповіді на питання, які поставали в різні роки перед агропромисловим комплексом регіону.

Усю науково-дослідницьку роботу він пов'язував з нагальними вимогами виробництва, наукові висновки і рекомендації ставились залежно від умов їхнього практичного значення.

Результати наукових досліджень, оригінальні ідеї висвітлені у понад 200 наукових працях. Серед яких навчальні посібники, підручники, монографії, довідники, методичні розробки. Це підручник «Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва», навчальні посібники «Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва», «Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва», «Технологія борошномельного та круп'яного виробництва».

Жемела Г. П. створив наукову школу з проблем якості зерна. За його наукового керівництва захищено 7 кандидатських дисертацій та 1 докторська дисертація. На даний час всі вони є викладачами в Полтавського державного аграрного Університету. Та успішно працюють на різних посадах факультету агротехнологій та екології.

За розробку впровадження прогресивної технології вирощування інтенсивних сортів пшениці озимої в європейській частині СРСР Г. П. Жемелі у 1978 р. була присуджена перша премія Ради Міністрів СРСР. У 1996 і 2008 роках присуджено нагороду Ярослава Мудрого за визначний здобуток в галузі науки і техніки, відмінника освіти та багато інших нагород.

5. Horobets M., Chaika T., Korotkova I., *et al.* Influence of growth stimulants on photosynthetic activity of spring barley (*Hordeum vulgare* L.) crops. *International Journal of Botany Studies*. 2021. Vol. 6 (2). P. 340–345.

6. Хоменко Б. С., Дуденко М. Р., Короткова І. В. Переваги та недоліки застосування гуматів у аграрному виробництві. *Хімія, екологія та освіта* : IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 21–22 травня 2020 року). Полтава : ПДАА. С. 157–161.

7. Korotkova I., Marenych M., Hanhur V., *et al.* Weed Control and Winter Wheat Crop Yield with the Application of Herbicides, Nitrogen Fertilizers, and Their Mixtures with Humic Growth Regulators. *Acta Agrobotanica*. 2021. Vol. 74. Article748.

Бараболя Ольга Валеріївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0003-4123-9547

Латиш Артур Анатолійович

здобувач вищої освіти доктора філософії

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава, Україна

ПЕРЕВАГИ ВИРОЩУВАННЯ ЯРОЇ ТВЕРДОЇ ПШЕНИЦІ ЗА ЗМІНИ КЛІМАТУ

Аномально теплі зими в Україні впродовж більшої частини останніх років, які згідно отриманих нами метеорологічних спостережень, виявляються не тільки найтеплішими саме за останнє століття, але й як виявилось одними з найпосушливіших. Ці фактори умовно перетворюють зимові місяці грудень і січень фактично на продовження осені. Зважаючи на такі обставини у вітчизняних агровиробників є досить таки серйозні підстави для занепокоєння, адже така ситуація може призвести до серйозних проблем у виробників сільськогосподарської продукції зони Лісостепу та й України в цілому. Тому, повернення незначних морозів у лютому місяці та відповідно прихід досить таки пізньої весни в останні роки і можливість дуже швидкого наростання температурного режиму за весняної посухи, яка все частіше почала відмічатися у регіоні. Тому для сільгоспвиробника важливо: максимально ефективно та в стислі строки використати наявні запаси вологи в ґрунті. Відповідно сівбу ранніх ярих культур необхідно проводити в оптимально ранні строки та стислі терміни по мірі настання повної фізичної стиглості ґрунту. Необхідно аграріям урахувати умови і

пізньої весни, а відтак провести сівбу ранніх польових культур сукупно з доглядом за озиминою пшеницею та в подальшому, з мінімальним розривом в часі [1, с. 44].

Зерно твердої ярої пшениці та продукти його переробки є джерелом життєво необхідних речовин: білку, незамінних амінокислот, вуглеводів, мінеральних елементів та вітамінів надзвичайно корисних для здоров'я людини [2, с. 5].

Тверда яра пшениця у порівнянні з м'якою майже не осипається з колоса, менше уражується хворобами та пошкоджується шкідниками, більш стійка до вилягання. На родючих ґрунтах з дотриманням інтенсивних технологій вирощування дає вищі й стабільніші врожаї. Відповідно на ґрунтах із середньою родючістю та середнім рівнем рН поступається врожайністю пшениці ярої. Це є однією з основних причин непопулярності та малого проценту вирощування дуруму в Україні особливо це спостерігається у приватних підприємців та призводить до відповідного виробництва макаронної продукції більшості з борошна отриманого з зерна м'якої пшениці та відповідно імпортованої твердої пшениці [4].

У світовому землеробстві сьогоднішня посівна площа під твердою ярою пшеницею за спостереженнями останніх 15 років відповідно розширилася від 15,5 до 18,3 млн га, що становить біля 5–7 відсотків від повного загального світового пшеничного клину. Виробництво зерна твердої ярої пшениці за останні роки знаходиться на рівні 30–35 млн т [1].

Пшениця яра тверда краща буде за якістю та урожайністю буде після бобово-злакових сумішок, гороху, сої, кукурудзи та чистого пару. Основний обробіток ґрунту перед сівбою це – зяблевий, полицевий або безполицевий. Передпосівний обробіток ґрунту під пшеницю яру тверду буде складатися із ранньовесняного боронування за оптимальної основної повної стиглості ґрунту та проведення передпосівної культивуації напередодні або у день сівби на глибину загортання насіння – 5–7 см. Науково доведено що мінеральні добрива для пшениці ярої твердої відповідно можна вносити під зяблеву оранку або в передпосівну культивуацію. За умов достатньої кількості вологи в ґрунті дозу азотних добрив для пшениці ярої твердої було б доцільно дещо збільшити, а саме 60 кг/га. Пшениця яра тверда, як сільськогосподарська культура досить таки добре використовує добрива, які були внесені при сівбі, тому рекомендуватимемо провести внесення добрив у рядки за проведення сівби 15–20 кг/га д.р. комплексних добрив. Для отримання агровиробниками високоякісного зерна обов'язковим чинником є забезпечення рослин пшениці ярої твердої достатньою кількістю азоту. В Лісостепу України ефективно реалізують свій потенціал з продуктивності наступні сорти пшениці ярої твердої як: «Нащадок», «Деміра», «Септіма», «Спадщина», «Тера», «Харківська 39». Для вирішення питання з підвищення стабільності виробництва високоякісного зерна пшениці ярої твердої в приватних та комерційних господарствах доцільно

вирощувати декілька сортів або не менше 2–3 сортів з незначною різною реакцією рослин на умови вирощування [4].

У рамках постійного підвищення урожайності сільськогосподарських культур, а саме пшениці ярої твердої необхідним кроком сільгоспвиробників та наукових установ є встановлення оптимальних доз внесення кожного виду добрив та рамки можливих відхилень від них залежно від прогнозу урожайності пшениці на найближчі роки.

Зерно пшениці ярої твердої, яка має відповідність як вітчизняним і міжнародним стандартам якості, широко користується попитом у споживачів та дає можливість сільськогосподарському підприємству займати достатню частку як вітчизняного, так і світового ринку з якістю продукції, є відповідно запорукою гарного економічного розвитку сільськогосподарської галузі.

Список використаних джерел

1. Веприняк Я. Тверда яра пшениця. Повернення на українські лани. *Зерно і хліб*. 2006. № 4. С. 44.
2. ДСТУ 3768:2010. Національний стандарт України. Пшениця. Технічні умови. [Чинний від 2010-04-01]. Київ, 2019. 19 с.
3. Державна реєстрація прав на сорти рослин. URL: <https://minagro.gov.ua/napryamki/roslinnictvo/reyestr-sortiv-roslin-ukrayini>.
4. Бараболя О. В. Вплив агроекологічних факторів на урожайність та якість зерна пшениці твердої ярої в лівобережній лісостеповій зволоженій підзоні : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09. Харків, 2009. 198 с.

Бараболя Ольга Валеріївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0003-4123-9547

Назаренко Тетяна Костянтинівна

ЗВО СВО Магістр за ОПП

Еколого-економічне рослинництво

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава, Україна

БЮСТИМУЛЯТОРИ В ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ ПОСІВНОГО

Горох посівний (*Pisum sativum* L.) вирощують у понад 100 країнах світу для отримання сухого або свіжого насіння та корму. Зерна гороху є багатим джерелом білка, вуглеводів і деяких мінеральних речовин, хоча поживний вміст

Наукове видання

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції*

(м. Полтава, 30 вересня 2023 року)